

บทที่ 14

สารพิษ และพิษมีพิษ

คำจำกัดความ :

สารมีพิษ คือสารเคมีอะไรก็ตามที่จะทำให้เกิดเป็นอันตรายต่ออวัยวะต่าง ๆ ของร่างกาย หลังจากที่ไค้สัมผัสหรือเข้าไปอยู่ในร่างกาย และอันตรายนั้นอาจจะเป็นเฉพาะที่ หรือเป็นผลต่อระบบที่มีความสำคัญต่อชีวิต

สารเคมี มีความหมายกว้างขวางมาก ประกอบด้วยสิ่งที่เราพบเห็นเป็นประจำวันเกือบทุกชนิด เช่น ยารักษาโรคทุกชนิด ยาฆ่าแมลง และยาปราบศัตรูพืช น้ำกรด น้ำด่าง แม้แต่สุรา หรืออัลกอฮอล์ นอกจากนี้ยังรวมถึงอาหารและพืชผักที่ปะปนด้วยสารมีพิษบางอย่าง หรือประกอบด้วยสารมีพิษอื่น ๆ ด้วย

นายแพทย์สมจิต วิริยานนท์ (โรงพยาบาลอรามาธิบดี) ได้กล่าวถึงเรื่องสารพิษ ในนิตยสารไกล่หมอ ปีที่ 3 ฉบับที่ 10 ตุลาคม 2522 โดยจัดยารักษาโรคเข้ากลุ่มของสารเคมีที่เป็นสารมีพิษ ยารักษาโรคทุกชนิดถือเป็นสารมีพิษ ถ้าใช้ขนาดน้อยเกินไปก็จะได้ผลในการรักษา แต่ถ้าใช้ในขนาดมากเกินไป (overdosage) จะเกิดอาการเป็นพิษถึงตายได้ ในบางราย แม้แต่จะใช้ในขนาดปกติ คนใช้บางคนยังแพ้ยาและถึงตายไปก็มี จึงเป็นเครื่องสังวรว่า "ขามิใช้อาหาร หรือเป็นสิ่งที่จะใช้ไค้โดยเสรีโดยปราศจากความถูกต้อง"

สารมีพิษเข้าสู่ร่างกายไค้อย่างไร ?

สารมีพิษเข้าสู่ร่างกายไค้ 4 ทางด้วยกันคือ

1. เข้าทางปาก โดยการกิน
2. เข้าทางจมูก โดยการหายใจ
3. เข้าทางผิวหนัง โดยการสัมผัส
4. โดยการฉีด

เข้าทางปากโดยการกิน ใ้แก่ การกินเข้าไป อาจจะเป็นโดยการตั้งใจ หรือปะปนเข้าไปในอาหารโดยไม่ตั้งใจ

เข้าทางจมูกโดยการหายใจ ใ้แก่ สารมีพิษที่ระเหยได้ในอุณหภูมิปกติ ผู้ที่ปฏิบัติงานอยู่ในสภาพแวดล้อมนั้น ๆ ก็จะถูกหายใจเอาสารมีพิษเข้าไปทางจมูกมาก จนถึงขนาดที่จะเกิดอันตรายได้

เข้าทางผิวหนังโดยการสัมผัส สารมีพิษที่สัมผัสกับผิวหนังจะถูกดูดซึมเข้าไปสู่กระแสโลหิต และกระจายไปสู่อวัยวะต่าง ๆ ของร่างกาย ทำให้เกิดอันตรายได้

โดยการฉีด ตามปกติสารมีพิษที่แท้จริงมักจะไม่ใช้ฉีด ที่พบบ่อย ๆ คือการ ฉีดยาเข้ากล้ามเนื้อ เข้าหลอดเลือด หรือเข้าไขสันหลัง ซึ่งโอกาสที่จะเกิดพิษจากยา บ่อยมีขึ้นได้ ที่สำคัญที่สุดและพบอยู่เสมอในปัจจุบันคือ การฉีดยาเสพติดเข้าหลอดเลือด เช่น มอร์ฟีน เฮโรอีน ทำให้เกิดอันตรายถึงตายได้

สารมีพิษเข้าสู่ร่างกายได้เพราะสาเหตุดังต่อไปนี้

1. เกิดจากความตั้งใจ ใ้แก่ การตั้งใจไม่ยอมมีชีวิตอยู่ต่อไปอีก ส่วนใหญ่เพื่อต้องการจะฆ่าตัวตายด้วยเหตุผลใดเหตุผลหนึ่ง ผู้ป่วยประเภทนี้มักจะรู้ว่า สารมีพิษชนิดใดที่มีความรุนแรง หรือเป็นอันตรายมาก มักจะเลือกใช้ใ้ได้ถูกต้อง เช่น ยาฆ่าแมลงชนิดที่รุนแรง
2. เกิดจากความประมาทเผลอ เกิดจากความไม่รอบคอบ ซากความ ระมัดระวัง เช่น การหยิบยาชนิด หรือหยิบภาชนะชนิด ต้องการจะรับประทานชนิดหนึ่ง แต่กลับไปหยิบยาอีกชนิดหนึ่งมารับประทาน เพราะมีลักษณะของขวดหรือซองบรรจุเหมือนกัน หรือมีสีของยาค่อนข้างกัน ไม่ได้อ่านคำแนะนำในการใ้ยาใ้ละเอียดถี่ถ้วน
3. เกิดจากความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ข้อนี้ใ้กอยู่ในกลุ่มใ้ไม่ได้มีเจตนา แต่ ความประมาทเผลอเข้ามาพิพันเกี่ยวของ นั่นคือใ้ใ้ความสนใจว่าจะเป็นอะไร มีพิษ

อย่างไรไม่รู้ จะเกิดอะไรขึ้นก็ไม่ว่า บางกรณีหึ่ง ๆ ที่รู้ว่าเป็นอันตรายก็อยากจะลองเสี่ยง แพทย์ให้รับประทานครั้งละ 2 เม็ด แต่เพราะอยากให้หายเจ็บป่วยโดยเร็ว จึงรับประทานครั้งละหลาย ๆ เม็ด เป็นต้น

เมื่อร่างกายได้รับสารมีพิษเข้าไปจะเกิดผลอย่างไร ?

สารมีพิษจะมีงเกิดพิษมากหรือน้อยต่อร่างกายนั้น ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบต่อไปนี้คือ :-

1. ชนิดของสารมีพิษ ถ้าเป็นสารมีพิษชนิดที่มีพิษมาก ๆ แม้จะได้รับเพียงขนาดน้อย ๆ ก็จะทำให้เกิดอันตรายได้อย่างรวดเร็ว แต่ถ้าเป็นชนิดที่มีพิษน้อย การเกิดอันตรายก็ย่อมจะเกิดขึ้นช้า
2. ขนาดของสารมีพิษ ขนาดหรือจำนวนของสารมีพิษที่เข้าสู่ร่างกายมีความสำคัญเป็นอย่างมาก ถ้าร่างกายได้รับสารมีพิษเข้าไปมาก ๆ อาการก็จะปรากฏออกมาให้เห็นได้มากและชัดเจน แต่ถ้าได้รับเข้าไปน้อย อาการก็จะปรากฏออกมาน้อยหรืออาจจะไม่มีอาการเลยก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับชนิดของสารมีพิษนั้น ๆ ด้วย
3. ระยะเวลาที่อยู่ในร่างกาย สารมีพิษที่อยู่ในร่างกายนานเพียงใดย่อมมีความรุนแรงมากเพียงนั้น เพราะสารมีพิษจะถูกดูดซึมเข้าสู่กระแสโลหิต และจะกระจายไปยังอวัยวะต่าง ๆ แต่ถ้าอยู่ในร่างกายเพียง 2 - 3 นาที อันตรายก็ไม่มีหรือมีก็เล็กน้อย ถ้าผู้ป่วยมาพบแพทย์ในระยะเวลาอันรวดเร็ว ก็จะทำให้ความรุนแรงลดน้อยลง
4. ทางที่เข้าสู่ร่างกาย ทางที่ได้รับสารมีพิษเข้าไปสู่ร่างกาย ก็มีความสำคัญเป็นอย่างมาก เช่น สารมีพิษชนิดเดียวกัน ขนาดเท่ากัน ถ้าผู้ป่วยได้รับโดยการฉีกรากิน และทางผิวหนัง อันตรายที่รุนแรงจะเกิดกับผู้ป่วยที่ได้รับการฉีกรากินมากกว่าผู้ป่วยที่ได้รับจากการกิน หรือการสัมผัสทางผิวหนัง

ประเภทของสารพิษ สารพิษแบ่งออกเป็น 5 ประเภท คือ

1. พวกที่กัดเนื้อ (Corrosive) คือพวกที่เมื่อถูกต้องร่างกายแล้ว จะกัดเนื้อนั้น ทำให้ไหม้ไค้ทันที สารพิษประเภทกัดเนื้อไค้แก่พวก กรดและด่าง อย่างรุนแรง
2. พวกที่ทำให้เกิดการอักเสบหรือระคายเคือง (Irritants) สารประเภทนี้ ไค้แก่ อาหารบุคเสียบ อาหารที่เป็นพิษ พวกสารเคมีบางชนิด เช่น สารหนู ตะกั่ว และปรอท
3. พวกที่ทำให้มึนเมา (Narcotics) สารพิษที่ทำให้เกิดการมึนเมา ไค้แก่ พวกสุรา อีน ยานอนหลับ ซึ่งเป็นพวกที่ออกฤทธิ์กดระบบประสาทโดยตรง
4. พวกที่ทำให้เพ้อคลั่ง (Deliriant) ไค้แก่พวกยาบางชนิด
5. พวกที่ทำให้ชัก (Convulsions) ไค้แก่ สารพิษจำพวกสตริกนิน

เมื่อร่างกายได้รับสารพิษจะมีอาการอย่างไร ?

โดยทั่ว ๆ ไปเมื่อร่างกายได้รับสารพิษ จะมีอาการปรากฏให้เห็นชัดเจนต่อไปนี้

1. มีอาการหมดสติ การหายใจอาจจะหยุดชะงัก หรือหายใจอ่อนปวกไม่ตื่น กรณีเช่นนี้ถือว่ารุนแรงและอันตรายมาก อาจจะเป็นเพราะได้รับสารพิษนั้นมานานแล้ว หรือได้รับเป็นจำนวนมาก
2. มีอาการคลื่นไส้ อาเจียน ท้องเคิน หรือปวดท้องอย่างรุนแรง
3. ซึม ไม่ยอมพูดจา
4. มีอาการช็อค ตัวเย็น มือเท้าเย็น เหงื่อออก
5. นอนหลับเหมือนคนธรรมดา แต่ไม่ค้อยจะรู้สึกตัว

ดังนั้น การรักษาเบื้องต้นสำหรับแต่ละกรณีย่อมจะแตกต่างกันออกไป

ข้อวินิจฉัยที่ทำให้นึกถึงว่าผู้ป่วยได้รับสารมีพิษ

1. ผู้ป่วยเกิดอาการขึ้นอย่างปัจจุบันทันด่วนเมื่อได้รับสารมีพิษ เช่น อาเจียน ท้องเดิน ชักกระตุก หรือเป็นตะคริวที่แขน - ขา ปวดท้อง และหมดสติ ฯลฯ โดยที่ผู้ป่วยนั้นเป็นผู้ที่มีร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์มาก่อน แต่อาการเหล่านี้ปรากฏขึ้นในไม่ช้า ภายหลังจากที่รับประทานอาหาร คื่นสุรา หรือรับประทานยาใด ๆ เข้าไป
2. ผู้ป่วยมีอาการที่เกิดขึ้นนั้นปรากฏขึ้นกับผู้ป่วยอื่น ๆ ในลักษณะอาการที่คล้ายคลึงกัน ภายหลังจากที่ผู้ป่วยเหล่านั้นร่วมรับประทานอาหารกัน
3. โดยการสังเกตสิ่งแวดล้อมรอบตัว เช่น มีกล่องยาพิษ ขวดยาพิษ ฯลฯ ที่อยู่ใกล้เตียงผู้ป่วย
4. มีประวัติผู้ป่วยเกี่ยวข้องกับเรื่องส่วนตัวมาก่อน เช่น เป็นโรคจิต การเสียอกเสียใจ ความนึกหวังในชีวิต ตั้งใจจะฆ่าตนเอง หรือมีศัตรูผู้เกลียดชังมาก่อน

หลักการช่วยเหลือเบื้องต้นผู้ที่ได้รับสารมีพิษ หลักการช่วยเหลือผู้ป่วยที่ได้รับสารมีพิษโดยทั่ว ๆ ไป คือ :-

1. พยายามทำให้สารมีพิษเหล่านั้นออกจากร่างกายให้มากที่สุด และเร็วที่สุด เพื่อออกอันตรายที่จะเกิดขึ้น
2. พยายามลดการดูดซึมของสารมีพิษให้น้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้
3. พยายามเร่งการขับถ่ายสารมีพิษที่ถูกดูดซึมเข้าสู่ร่างกาย แล้วให้ออกจากกระแสเลือดทางมัสสาวะโดยเร็วที่สุด และมากที่สุดเท่าที่จะทำได้

ข้อควรระวัง

ก่อนที่จะปฏิบัติการช่วยเหลือ ผู้ให้การช่วยเหลือจำเป็นต้องรู้ว่าสารมีพิษที่ผู้ป่วยได้รับนั้นเป็นสารมีพิษชนิดใด โดยยึดหลักต่อไปนี้

1. คนที่อยู่รอบ ๆ ตัวผู้ป่วยว่ามีอะไรบ้าง เช่น รวดยา ของยา เม็ดยา หรือภาชนะที่จะใช้สำหรับใส่สารมีพิษ
2. สอดถามญาติพี่น้อง เพื่อน ๆ หรือผู้ที่อยู่ใกล้เคียง
3. สอดถามรายละเอียดถึงสภาวะทางจิตใจว่ามีปัญหาอะไรบ้าง

การปฐมพยาบาลผู้ป่วยที่ได้รับสารมีพิษ

1. ถ้าหากพบผู้ป่วยกำลังกินสารมีพิษ หรือตั้งใจกินยาผิดข้อหน้าคอคา สิ่งที่จะต้องปฏิบัติ คือ
  - 1.1 ห้ามมิให้กินต่อไป
  - 1.2 ทำให้อาเจียน โดยใช้นิ้วมืออ้าวงคอ และพยายามทำให้อาเจียนออกมามากที่สุดเท่าที่จะทำได้
  - 1.3 นำผู้ป่วยส่งโรงพยาบาลโดยเร็วที่สุด
2. พยายามทำให้สารมีพิษนั้น เข้มข้นน้อยลง เพื่อให้การดูดซึมในร่างกายผู้ป่วยช้าลง โดยมีวิธีทำดังนี้ :-
  - 2.1 ให้ผู้ป่วยดื่มน้ำหรือนม 4 - 5 แก้ว ถ้าเป็นเด็กเล็กให้ดื่ม 1 - 2 แก้ว หรืออาจให้ผู้ป่วยกินไข่ที่ตีแล้วจำนวน 5 - 8 ชอง ก็จะเป็นการช่วยดูดซึมสารมีพิษช้าลงได้
  - 2.2 ภายหลังจากดื่มนมหรือน้ำแล้ว ก็พยายามทำให้ผู้ป่วยอาเจียน การให้ผู้ป่วยดื่มน้ำเกลือที่มีรสเค็มจัด เช่นน้ำ 1 ถ้วยกับเกลือ 2 ช้อนโต๊ะ ก็จะทำให้อาเจียนได้ง่ายขึ้น
3. ถ้าผู้ป่วยหมดสติ ไม่รู้สึกตัว ปลูกไม่ตื่น สิ่งแรกที่จะต้องกระทำก็คือ :-
  - 3.1 คว้าหายใจหรือไม่ ถ้าไม่หายใจจะต้องทำการช่วยหายใจโดยการไขปากเป่าปาก

- 3.2 คว้าหัวใจหยุดเต้นหรือไม่ ถ้าหยุดเต้นจะต้องกระตุ้นหัวใจให้ทำงาน โดยการหุมนที่ส่วนกลางของอก (อ่านรายละเอียดเรื่องการหุมน้าอกบทที่ 13)
- 3.3 ถ้ายังไม่รู้สึกตัว ต้องรีบนำส่งโรงพยาบาล
- 3.4 ถ้าพอรู้สึกตัว หุคได้ ควรทำให้อาเจียน
4. ถ้าพบคนป่วยกำลังมีอาการอาเจียน และท้องเคิน ถือว่าเป็นการดี เพราะเป็นวิธีเฝ้าระวังพิษออกจากร่างกายอย่างค้อย่นแฉ้ว วิธีที่หึ่งปฏิบัติก็คือนำคนป่วยส่งโรงพยาบาล
5. ถ้าพบคนป่วยมีอาการซึม ควรจะทำให้คนป่วยอาเจียนเสียก่อน แล้วนำส่งโรงพยาบาล
6. ถ้าพบคนป่วยที่มีอาการไม่รู้สึกตัว อาจจะเป็นเพราะมีอาการช็อค หรือนอนหลับชนิดปลุกไม่ตื่น ไม่ควรทำให้อาเจียนเพราะจะทำให้เศษอาหารทะล็ดเข้าสู่หลอดลม และเกิดการอักเสบของปอดค่อไป อันจะเป็นปัญหาให้คนป่วยเสียชีวิตได้ง่าย
7. ควรเก็บสิ่งที่อาเจียนออกมานั้นไว้เพื่อให้แพทย์วิเคราะห์ หรือถ้าเกี่ยวข้องกับคดี ควรเก็บไว้ให้เจ้าหน้าที่ ชวคหรือกล้องยา แก้วยา ควรเก็บรักษาไว้ อย่าง่างหึ่งเสีย
8. อย่าปล่อยผู้ป่วยไว้คนเดียว ควรเฝ้าคุดคอดเวลา

ข้อควรระมัดระวัง

สำหรับสารมีพิษบางชนิด อาจจะต้องมีวิธีปฏิบัติแตกต่างไปจากคั้งที่กล่าวมาข้างคั้น คือ :-

1. ถ้าทราบแน่ชัดค้ว คนป่วยกินกรดหรือค่างอย่างแรง เช่น กรดเกลือ กรดกำมะถัน หรือโซคาไฟ ห้ามทำให้อาเจียนอย่างเค็คชวค เพราะกรดหรือค่างจะทะล็ดเข้าสู่หลอดลม ทำให้มีเยื่อเสียค่อปชค กรดหรือค่างอย่างแรงนี้โดยธรรมชาติจะทำอาบเยื่อของทางเคินอาหาร คั้งค้เยื่อในปาก ล่าคค หลอดอาหาร กระเพาะ และลำไส้ ทำให้เยื่อทวย และเป็อย มีเลือดออกคั้งง่าย

วิธีปฐมพยาบาลที่ดีที่สุดคือ

- 1.1 ถ้ากินกรดย่างแรง ควรให้กินน้ำส้มอ่อน ๆ หรือน้ำปูนใส
- 1.2 ถ้ากินด่างอย่างแรง ควรให้กินน้ำส้มคั้น หรือน้ำส้มสายชูอ่อน ๆ (เจือจาง) และน้ำมะนาว
- 1.3 ในทั้งสองกรณีนี้ ให้นำส่งโรงพยาบาลโดยเร็วที่สุด

2. ถ้าทราบแน่ชัดว่า กินยาฆ่าแมลงที่มีฤทธิ์รุนแรง เช่น พาราไธออน หรือ ฟอสกริน จะต้องระมัดระวังให้มาก เพราะสารมีพิษเหล่านี้สามารถเข้าสู่ร่างกายทางผิวหนังได้ อันอาจจะเป็นเหตุให้ผู้ที่ช่วยเหลือได้รับอันตรายได้ ให้รีบนำคนป่วยส่งโรงพยาบาลโดยเร็ว โดยนำหลักฐาน เม็ดยา หรือชวดยา ไปให้แพทย์ดูด้วย โดยทั่ว ๆ ไป เมื่อถึงโรงพยาบาลแพทย์มักจะล้างท้อง หรือให้ยาถ่าย เช่นทีเกอิล เพื่อเร่งการขับถ่ายออกจากลำไส้ หรือให้ยาที่ป้องกันการดูดซึมของสารมีพิษที่อยู่ในกระเพาะหรือลำไส้ โดยเลือกใช้ที่เหมาะสมเฉพาะราย

สถิติที่น่าเป็นห่วง

คุณหมอเทศม เมืองแมน โค้ชแจงกับหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 17 มิถุนายน 2524 ว่า ปัจจุบันนี้คนไทยเรากันบาปเข้เข้าไปโดยไม่รู้สึกตัวอยู่ทุกวัน พุงง่าย ๆ ว่ากินยาฆ่าแมลงที่เกษตรกรฉีดผักและผลไม้ ใครที่กินเข้าไปมากก็ตายเร็ว ใครที่กินน้อยก็ตายช้าแบบตอนสง

จากตัวเลขของกระทรวงสาธารณสุข พบผู้ป่วยและตายอื่นเนื่องมาจากยาฆ่าแมลงเฉลี่ยแล้ว 73 คน ต่อเดือน หรือ 2 คน ต่อวัน และตาย 2 คนต่อเดือน นับว่าเป็นอันตรายที่น่าวิตก ผู้ป่วยและตายทั้งชายและหญิงมีอายุระหว่าง 15 - 24 ปี ยาฆ่าแมลงที่ทำให้คนป่วยและตายมากมีอยู่ 3 ชนิด คือ พาราไธออน หรือตราหวักระโหลกไขว้ โพธิคอน และ พาราเวทอี 606 และพบว่าประเทศไทยมียาฆ่าแมลงไขว้มากที่สุดในโลก ซึ่งมีขายในท้องตลาดมากกว่า 300 ชนิด

การปฐมพยาบาลผู้ที่ได้รับยานอนหลับเกินขนาด

ในช่วงชีวิตของคนหนึ่ง ๆ ย่อมมีเหตุการณ์ต่าง ๆ เกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา บางครั้งสมหวังและบางครั้งก็ผิดหวัง ความผิดหวังอาจมีสาเหตุมากมายหลายประการ เป็นต้นว่า ชอบตก ออกหัก อัมตะอาบ หรือสูญเสียบุคคลอันเป็นที่รักยิ่ง หลายคนอาจทนต่อประสบการณ์อันเลวร้ายเหล่านี้ไปได้ แต่บางคนก็ไม่อาจทนทานแก่กัมม์พอกอาศัยในชีวิตจนถึงกับคิดฆ่าตัวตาย วิธีฆ่าตัวตายของแต่ละคนไม่เหมือนกัน จากการสำรวจทางสถิติพบว่าปัจจุบันมีผู้นิยมฆ่าตัวตายโดยการรับประทานยานอนหลับเกินขนาด ซึ่งจะทำให้หมดสติ และอาจตายสงบใจได้ถ้าไม่มีผู้ช่วยเหลือไว้ทันเวลาที่

อาการของผู้ที่ได้รับยานอนหลับเกินขนาด

1. มึนซึม งุนงง
2. หุกไม่ชัด และเฉอะเชื่อน
3. มีการหายใจลำบากหรือหายใจรัค
4. ถ้าเปิดมิ่งตากดู ส่วนมากม่านตามักขยาย
5. หมกความรู้สึกละโดยสิ้นเชิง

การปฐมพยาบาล

1. หันที่พิพบ ต้องรีบให้ความช่วยเหลือทันที
2. ในการเตรียมผู้ช่วยส่งโรงพยาบาล ให้ปฏิบัติดังนี้
  - 2.1 ปอดเครื่องนุ่งห่มให้ห่อรวม โดยเฉพาะบริเวณลำคอ หัวรวงอก และหน้าท้อง
  - 2.2 ถ้ามีพื้นปอดมให้ถอดออก
  - 2.3 ควรให้ผู้ป่วยนอนหงายหรืออนตะแคง โดยให้ใบหน้าเฉียงไปทางค่านใดค่านหนึ่ง
  - 2.4 ระวังไม่ให้ผู้อื่นกไปค่านหังคอ เพราะจะทำให้หายใจลำบาก

- 2.5 อย่ากรอกน้ำหรือยาใด ๆ ทางปาก เพราะคนหมดสติกลืนไม่ได้ อาจทำให้ไหลลงไปในหลอดลมและปอดได้
- 2.6 ถ้าผู้ป่วยหยุดหายใจ ให้ทำการขยายปอด
- 2.7 รีบนำผู้ป่วยส่งโรงพยาบาลที่ใกล้ที่สุด (ในกรุงเทพฯ ดำรงศึคมมาก ให้โทรศัพท์แจ้งบริการตำรวจหรือศูนย์รถพยาบาล)

รับประทานเห็ดเป็นพิษ

เห็ดมีมากมายหลายชนิด บางชนิดรับประทานได้ แต่บางชนิดเป็นพิษต่อร่างกาย การรับประทานเห็ดที่ไม่รู้จัก หรือไม่คุ้นเคย จึงไม่ควรเสี่ยงอย่างยิ่ง

อาการ เมื่อรับประทานเห็ดชนิดเป็นพิษเข้าไปแล้ว อาการมักจะไม่เกิดในทันทีทันใด เพราะยังไม่เกิดการดูดซึม อาการจะแสดงออกภายหลังที่รับประทานเข้าไปแล้ว นานนับชั่วโมง ซึ่งจะมีอาการปวดท้องอย่างรุนแรง อาเจียน ถ้าอาการหนักมากอาจจะช็อคได้

การปฐมพยาบาล

1. ถ้ายังมีสติ ทำให้อาเจียนโดยเร็ว
2. อาจใช้ยาถ่ายเพื่อช่วยให้น้ำพิษออกจากร่างกาย
3. ถ้ามีอาการช็อคต้องรีบขยายปอดเพื่อช่วยหายใจ
4. ให้ความอบอุ่นร่างกาย
5. รีบนำส่งโรงพยาบาลโดยเร็วที่สุด

ข้อแนะนำ สุขภาพ-อนามัย ชาวบ้าน

โดย: กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

เมื่อกินของมีพิษ

"ของมีพิษ" หมายถึงสารที่กินแล้วทำให้ตายได้ หรืออย่างรุนแรง
อย่างแอมอง ไซยาไนด์ เป็นต้น เมื่อมีพิษ ที่มันกัด ๗ ๑ ๗

ช่วยเหลือโดย..

1 ทำให้อาเจียน
โดยใช้นิ้วมือ
หรือปลายลิ้น

ควรกวาดคอ
หรืออาจให้กินน้ำเปรี้ยวๆ
กินไข่หรือใบมะกอก (๘-๑๒ ฟอง)
จะทำให้คัดสิ่งที่มี
พิษออกมาก

2 ให้นำกินสารแก้พิษ
ซึ่งประกอบด้วย

- ไข่ขาวหรือไข่แดง
- ไข่ปูไข่ปลา (ที่เก็บมีไม่ทัน
วัน ๗ วันออกก็ได้)
- น้ำซาวข้าวเก่า ๆ

3 รีบนำส่ง
โรงพยาบาล

- ☐ คนหมดสติอย่าทำให้อาเจียน ให้นำส่งโรงพยาบาลไว้ ๆ
- ☐ คนกินน้ำมัน (ก๊าด เบนซิน) อย่าทำให้อาเจียน ให้นำกินสารแก้พิษแล้วส่งโรงพยาบาล

กรมอนามัย

ที่มา : หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, 20 กันยายน 2523, หน้า 7